

TEMA 1: VIDA DE WAGNER, BIOGRAFIA, ANÈCDOTES

TÍTOL: **DATES, ACTES DESTACATS I ANECDOTARI DE RICHARD WAGNER**

AUTOR: *Associació Wagneriana*

Continuem referint breument, les anècdotes i dades més significatives de la vida de Wagner. Un resum que demostra els contratemps i les desgràcies que va haver d'afrontar, les satisfaccions i els cops de sort que va tenir al llarg de la seva vida, els seus gustos i preferències que mostren la personalitat del mestre..

Agost de 1869: les vetllades de Triebchen són una meravella artística que entusiasma a tots, comencen sobre les 17 hores cada dia. Una d'elles és descrita per Judith Gautier: Wagner al piano, es canta el *Tristany*, després un passeig en góndola pel llac. A Wagner li diuen aquests amics francesos, entre ells Villiers de l'Isle Adam, "Palmípede" pel cigne de "*Lohengrin*". Un dia el gos de Wagner Russ juga amb una pilota, Villiers li vol prendre i Russ, sense voler li mossega la mà. Villiers creu que podria tenir la ràbia i es fa cauteritzar la ferida (no hi havia vacunes). Quan torna, Wagner fingint un gran terror crida: "Compte amb Villiers, té la ràbia, que no us mossegui".

– **17 de setembre de 1869:** En una visita de Nietzsche, es produeix una discussió sobre el vegetarianisme. Nietzsche no menja carn, només menja vegetals. Richard considera això excessiu, tot estant d'acord amb la base moral, total que Wagner s'enutja bastant.

– **22 de novembre de 1869:** Es presenta a Munic per primera vegada "*L'Or del Rin*" contra la voluntat i esforç per impedir-ho de Wagner, que volia que es representés tota la Tetralogia sencera quan estigues acabada. Però Lluís II

tenia els drets de la Tetralogia sencera. El **26 de juny de 1870** també van estrenar a Munic "*La Walkiria*". Wagner i alguns dels seus amics no van anar a aquestes representacions.

– **Nadal de 1869**: Un exemple de la bellesa amb que celebraven aquest dia. S'instal·la un teatre de marionetes. Wagner fa escenificar l'obreta "*Ruprecht i el petit Jesús*" als nens. Després, la funció de marionetes d'aquesta obra, i a la meitat, de cop, Ruprecht apareix i es posa a cridar, els nens agafen molta por. Richard els calma i els dóna nous. Tots els nens queden molt feliços. Mentre mengen nous apareix el nen Jesús, brillantment il·luminat, baixa per l'escala i desapareix per la galeria. Els nens embadalits per les llums de l'arbre i l'aparició dels joguets no el veuen desaparèixer. Després de repartir els regals resen tots davant de l'arbre.

– **19 de juliol de 1870**. França declara la guerra a Prússia, el lògic suport nacionalista de Wagner a Alemanya donarà problemes a les seves obres a França, els anys posteriors. Especialment per la seva obra còmica "*Una capitulació. Comèdia a la manera antiga*" de 1870.

– **25 d'agost de 1870** es casa amb Cósima, ja divorciada oficialment de Büllow, en el temple protestant de Lucerna, sense l'assistència de Liszt. Altres amics no van poder anar-hi per la guerra franco-prussiana. Judith Mendes envia una carta dient que no poden venir doncs en les actuals circumstàncies (la guerra franco-prussiana) el seu marit Catulle seria considerat un traïdor si deixés París. Mathilde Wesendonck va enviar un ram d'Edelweis.

– **8 d'octubre de 1870:** El seu gos Russ cau a l'aigua en el llac on agafaven un vaixell. Wagner no deixa sortir el vaixell i vol saltar a l'aigua gelada a buscar-lo, per sort quan s'estava pre-parant va apa-rèixer Russ.

– **Nadal de 1870:** En el 33 aniversari de Cósima, el 24 de desembre, Wagner com-posa una pe-tita obra ti-tulada "*Idil.li de Sigfrid*", i munta una petita orquestrina a l'escala de Tribschen per despertar a Cósima. Dirigeix Hans Richter i Nietzsche està present prestant ajuda. En realitat en aquell moment la obreta es titulava "*L'Idil.li de Tribschen*". Després, l'orquestrina va tocar el tema nupcial de "*Lohengrin*", quelcom de Beethoven i per acabar, una altra vegada l'idil.li.

– El seu desig d'establir un lloc adequat per representar els seus Drames, i que estigui separat de la vida teatral de la gran ciutat, va portar a Wagner a interessar-se per l'Òpera de Bayreuth. Després de visitar-la el **16 d'abril de 1871**, va jutjar que la sala no li convenia. El desembre d'aquell mateix any tornà a Bayreuth per analitzar altres terrenys i després de diversos dubtes n'acceptà uns per teatre ell mateix.

Vista de Villa Wahnfried l'any 1876

– Cercant finançar la del Teatre, va reunir en **de 1871** Cancellor Bismark, aconseguir l'ajut necessari.

edificar un concebut per

fons per construcció Wagner es **la primavera** amb el Otto von però no va

– **3 de gener de 1872:** Estem en el moment de la major amistat entre Wagner i Nietzsche (que s'havien conegut el novembre de 1868). El llibre de Nietzsche "El naixement de la tragèdia" entusiasma a Wagner, que per primera vegada

parla de fundar a Bayreuth una revista de la que Nietzsche seria el cap de redacció. Després, el 1878 va sortir el primer número de les "Bayreuther Blätter" dirigides per Wolzogen.

– **L'abril de 1872** Wagner abandona definitivament la seva residència de Tribschen i s'estableix a Bayreuth. L'1 de desembre li és concedida la ciutadania de Franconia a Bayreuth (Wagner tenia la Bavaresa), però encara no viu en la seva futura casa "Wahnfried" (per exemple resideix a l'Hotel Fantasie durant l'estiu). La primera pedra del Teatre es va col·locar el 22 de maig, dia de l'aniversari de Wagner.

–**15 d'octubre de 1872** Reconciliació amb Liszt. Va a Bayreuth després d'anys de nul·la relació. Wagner li llegeix l'esborrany del "*Parsifal*".

– **2 d'agost de 1873** té lloc una gran festa per celebrar que el Teatre ha cobert el sostre, però encara resta molta feina. Liszt ja hi està present. Només serà possible gràcies a Lluís II de Baviera qui, el 25 de gener de 1874 escriu a Wagner assegurant-li l'ajut necessari.

– Wagner busca una casa pròpia per viure a Bayreuth. La seva casa es dirà Wahnfried i es va construir entre **1872 i 1874**. En el frontal de la casa hi ha aquesta inscripció: ("Aquí és on la meua bogeria troba la pau –a Wahnfried– així serà nomenada aquesta casa per mi"). El 28 d'abril de 1874 Wagner es muda a Wahnfried.

– **8 d'agost de 1874**. Un altra dels símptomes dels problemes amb Nietzsche: aquest toca al piano el Cant Triomfal de Brahms que l'alaba. Richard s'enfada perquè no suporta a Brahms per la seva oposició al drama musical.

– L'únic encàrrec que Wagner va rebre i acceptar en la seva vida va ser el de la Grosser Festsmarch, una gran Marxa Festiva per a l'apertura de les cerimònies del Centenari de la independència dels Estats Units d'Amèrica, el 1876. 5.000 Dòlars el van convèncer en aquell moment en els que necessitava mitjans per Bayreuth.

– **2 d'agost de 1875**, l'edifici ja està acabat i van començar els assajos de l'orquestra.

- **Del 3 de juny al 6 de juliol de 1876** es van reprendre els assajos. L'assaig general va tenir lloc els dies 6, 7, 8 i 9 d'agost. Entre el 13 i el 30 d'agost es van representar els tres cicles de la Tetralogia, que van suscitar un gran interès, tant a l'Alemanya com a l'estranger. Recordem que les dues primeres obres, "*Das Rheingold*" i "*Die Walküre*" ja s'havien estrenat anteriorment a Munic el 1869 i 1870 respectivament (amb un gran disgust de Wagner), però les altres "*Siegfried*" i el "*Götterdämmerung*" rebien l'estrena mundial en aquesta ocasió. Els Festivals es van saldar amb un dèficit de 150.000 marcs. Durant aquests Festivals s'han de ressaltar tres visites:

* En tren, quasi en secret, arriba Lluís II de Baviera, que té una entrevista amb Wagner en una estació prèvia. Després el Rei i Wagner van al castell de l'Ermida on hi estaran dues hores. El Rei assistirà en la seva llotja als assajos generals, no a les representacions per no ser vist, i sobre tot per no coincidir amb l'Emperador Guillem I.

* El 13 d'agost de 1876 arriba a Bayreuth l'Emperador del Brasil Pedro II i visita Wagner.

* L'Emperador Guillem I arriba amb tota la pompa, en un carruatge descobert. Assisteix però, a les dues primeres sessions del cicle.

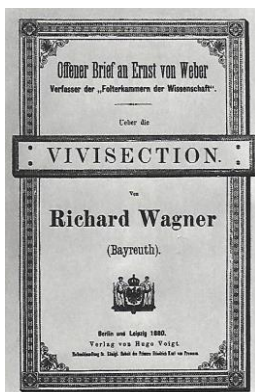
Arribada de l'Emperador Guillem I a Bayreuth

– **18 d'agost de 1876** La cerimònia de clausura es va celebrar el amb un gran sopar per 700 persones. En aquesta cerimònia, Wagner es planta davant de Liszt i declara que ell ha estat qui ha fet possible tot en la seva vida i s'abracen amb gran sentiment.

– **Tardor de 1876:** Wagner es troba a Sorrento, prop de Nàpols. Últim entreu entre Nietzsche i Wagner. Nietzsche estava traumatitzat pels Festivals de 1876, que l'havien disgustat totalment pel seu aspecte social, amb la visita de l'Emperador i la classe aristocràtica. Wagner li parla de "*Parsifal*", el seu proper projecte. Mai més es veuran.

–**1877:** Wagner va a Londres per tractar de reunir diners. Va organitzar 8 concerts en l'Albert Hall de Londres el maig de 1877, amb l'esperança de cobrir el dèficit, però el benefici es veuria reduït. Richard Wagner va dirigir la primera part dels vuit concerts del "Grand Wagner Festival". En la segona part de cada concert va cedir la batuta al director Gerhard Richter i va seure en un gran sofà del costat de l'escenari per la resta del concert. La Reina Victòria va rebre a Wagner. El príncep Leopold va preguntar a Wagner pel seu gos Russ, que havia mort.

– **Octubre de 1879:** En les Bayreuther Blätter, creades per a la seva visió filosòfica mundial el 1878, es va publicar la famosa "Carta oberta al Sr. von Weber" contra l'horrible vivisecció. El Sr. von Weber, el lluitador principal contra la vivisecció a l'Alemanya, havia enviat a Wagner el seu escrit "Les càmeres de tortura de la ciència". Aquests escrits van influir molt en algunes de les parts de l'escrit posterior de Wagner de 1880 "Religió i Art".

– **Hivern de 1879** a Bayreuth és fred i nebulós. Wagner desitja sol i se'n va a Nàpols a la mansió Angri. Allí es rodeja de molt bons amics: Humperdinck que era preceptor del seu fill Siegfried, però s'ha de ressaltar el pintor rus Joukowsky del qual els croquis seran molt importants en el muntatge dels decorats del Temple del Grial en el "*Parsifal*",

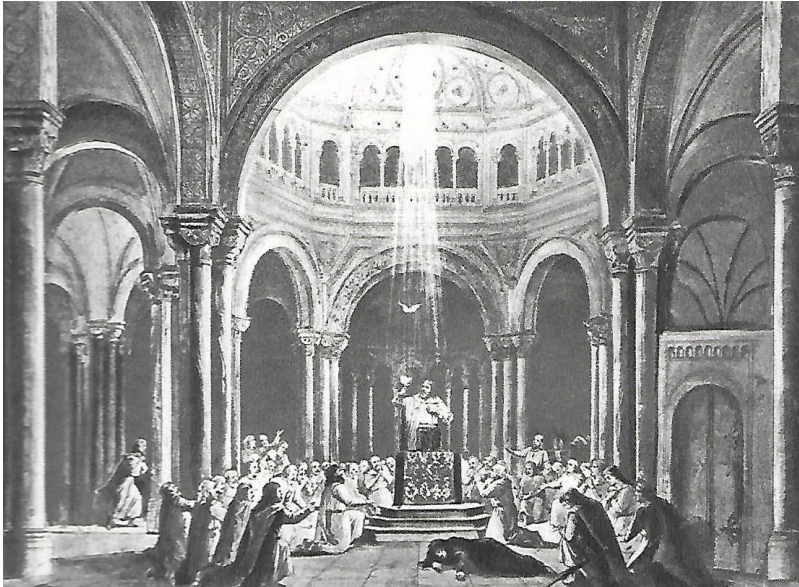
inspirats en la visita a la Catedral de Siena, i així mateix farà els últims dibuixos de Wagner poc abans de la seva mort, precisament en té un de Wagner llegint el 12 de febrer de 1883 (un dia abans de la seva mort). Els jardins de la Vila Rufolo de Ravello van inspirar directament el jardí de les Noies Flors de "*Parsifal*".

– **Maig 1879** : l'aniversari de Wagner se celebra en la Vila Angri, al gran saló, una festa molt curiosa. Una representació improvisada del primer acte del "*Parsifal*", representada per Wagner, la seva família i amics. Joseph Rubinstein al piano. Actors: Joukowsky, von Stein, Humperdinck, Malwida von Meysenburg, Martin Plüddemann i el doctor Hartmann junt amb les filles i Cósima. Wagner de director del grup. No torna a Bayreuth fins el 17 de novembre de 1879.

– **12 de novembre de 1880** es troben per última vegada Lluís II i Wagner. Wagner toca dues vegades el Preludi del "*Parsifal*".

– **L'1 de maig de 1881** Wagner i Cósima reben a Bayreuth al comte Arthur Gobineau que serà hoste seu a Wahnfried durant varies setmanes. Wagner està llegint precisament les seves obres amb gran entusiasme. Es faran bons amics i influirà en què Wagner escrigui "*Heroisme i Cristianisme*".

– **Maig de 1881** La representació de la Tetralogia a Berlín per la companyia d'Angelo Neumann. Després de la realització del Festival, Angelo Neumann, director del teatre d'Òpera de Leipzig, es va atrevir a proposar la representació de tot el cicle fora de Bayreuth. Wagner ho va acceptar (per tal de pal·liar el deute del Festival) i l'obra va ser interpretada a Leipzig amb un èxit notable. El 1881 Neumann es va ocupar de representar-la a Berlín i el 1882 a Londres. Wagner li va permetre que formés una "Companyia Mòbil Ricard Wagner"; aquesta companyia va representar "*L'Anell*" complet en tota l'Alemanya i més tard a Holanda, Bèlgica, Itàlia, Àustria i Rússia.

– **29 de maig de 1881** es van acabar les quatre representacions de "*L'Anell*" a Berlín, en el Teatre Victòria, amb gran èxit. Wagner puja a l'escenari per agrair als intèrprets el seu treball. Neumann

dirigeix un acalorat discurs agraït a l'Emperador i als assistents la seva presència, però comet un error: posa una enorme corona de llores al cap de Wagner, que se sent profundament incòmode amb aquesta posició i abandona l'escenari de sobte. Al dia següent Wagner torna a Bayreuth i deixa una nota a Neumann indicant-li que no pot suportar aquest tipus d'espectacles públics i demana disculpes per la seva ràpida sortida de l'escenari.

–**1882:** segon Festival de Bayreuth. Per a les 16 representacions del Festival de 1882 (del 26 de juliol al 29 d'agost), Lluís II va posar a disposició de Wagner l'orquestra i cors de l'Òpera Reial de Munic, sota la direcció d'Hermann Levi. Arriben molts reis i prínceps, però Lluís II no assisteix al Festival amb gran dolor de Wagner. L'èxit és enorme, però ressalta l'última representació del 29 d'agost, que va ser especial, doncs Wagner va dirigir personalment l'orquestra en el tercer acte.

– **25 d'agost de 1882** Liszt toca en el saló de Wahnfried els acords de la marxa nupcial de "*Lohengrin*", perquè la seva neta Blandine s'ha casat a Bayreuth.

– L'èxit del Festival també resulta ser econòmic: els ingressos de les catorze últimes representacions, junt a la suma de 180.000 marcs reunits pel Patronat (que donaven dret a dues representacions) van donar, sobre les despeses, un excedent de quasi 145.000 marcs: aquest capital havia de servir, des de

llavors, de fons de garantia per a les representacions dels Festivals. Va ser l'inici del "Festspielfonds".

–**16 de setembre de 1882** es va instal·lar junt amb la seva família a Venècia, al Palau Vendramin. El novembre es reuneix allí per última vegada amb Liszt, unencontre emotiu i alegre.

–**25 d'octubre de 1882** Gobineau morirà sobtadament Wagner es mostrarà molt afectat i aquella nit va tocar la Marxa Fúnebre de "*Siegfried*" en el seu honor. Wagner va demanar a Cósima que escrivís un text per publicar en la "*Bayreuther Blätter*" en el número de Novembre-Desembre de 1882.

– **24 de desembre de 1882**, en l'aniversari de Cósima, Wagner dirigeix en el teatre de La Fenice de Venècia la seva Simfonia en Do major, escrita en la seva primera joventut, serà l'última vegada que Wagner agafa la batuta.

– **9 de febrer de 1883** Últimes intencions de Wagner: Cósima va escriure en el seu diari: "Em diu Wagner que encara ha de fer el seu article "Sobre el masculí i el femení" (Ueber das Weibliche im Menschlichen), i després es posarà a escriure simfonies".

– **13 de febrer de 1883**, Wagner mor en el Palau Vendramin d'un atac sobtat de cor.

– La màscara mortuòria de Wagner va ser realitzada per August Benvenuti el 14 de febrer de 1883.

– El seu fèretre va ser traslladat per una góndola fúnebre coberta de negre pels canals de Venècia, essent traslladades les seves restes a Bayreuth. Va tenir abans, una grandiosa

acollida a Munic organitzada per Lluís II. A Bayreuth va tenir un funeral com el d'un Rei, amb música de la Marxa Fúnebre de "*Sigfrid*" i una banda de Cavalleria militar. No hi va ser tant sols el Rei Lluís II sinó també el Gran Duc de Saxònia i cents d'amics. Cósima no hi va poder assistir per estar molt afectada. Les seves restes van rebre sepultura, quatre dies després de la seva mort, a Wahnfried.

– Dues peces del seu sogre, Franz Liszt, per a piano solista titulades "*La lúgubre góndola*" evoquen el pas de la góndola fúnebre coberta de negre portant a Wagner pel Gran Canal.

